



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РАТЕЛ
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ



Број: 1-03-402-4/22-1
Датум: 30.05.2022.
Београд

**РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ
ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2021. ГОДИНУ**

Београд, мај 2022. године

САДРЖАЈ

1. **ОСНОВНИ ПОДАЦИ**
2. **ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА**
 - 2.1. Организациона шема
 - 2.2. Органи управљања
3. **АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У 2021. ГОДИНИ**
4. **ПРУЖАЊЕ УСЛУГА КОРИСНИЦИМА**
5. **ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА**
6. **КАПИТАЛ**
7. **ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА**
 - 7.1. Биланс успеха
 - 7.2. Пословни приходи
 - 7.3. Пословни расходи
 - 7.4. Финансијски приходи и расходи
 - 7.5. Остали приходи и расходи
 - 7.6. Биланс стања
8. **ИНФОРМАЦИЈЕ О КАДРОВСКОЈ СТРУКТУРИ ЗАПОСЛЕНИХ**
9. **ИНФОРМАЦИЈЕ О УЛАГАЊИМА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**
10. **ИНФОРМАЦИЈЕ О ОТКУПУ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА, ОДНОСНО УДЕЛА**
11. **ПОСТОЈАЊЕ ОГРАНАКА**
12. **ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**
13. **ПЛАНИРАНИ БУДУЋИ РАЗВОЈ**
14. **АКТИВНОСТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА**
15. **ЦИЉЕВИ И ПОЛИТИКЕ ВЕЗАНЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА**
16. **ИЗЛОЖЕНОСТ КРЕДИТНОМ РИЗИКУ**
17. **ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА**
 - 17.1. Показатељи ликвидности
 - 17.2. Анализа извештаја о токовима готовине
 - 17.3. Показатељи финансијске структуре (солвентности)

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге

Адреса: Палмотићева 2, 11103 Београд, ПАК 106306

Матични број: 17606590

Порески идентификациони број: 103986571

Информативни центар: 0800/800-999 и факс: 011/3232-537

Адреса електронске поште: ratel@ratel.rs

Директор: Драган Пејовић

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција), основана Законом о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18 – др. закон, у даљем тексту: Закон), је независна регулаторна организација са својством правног лица, која врши јавна овлашћења у циљу ефикасног спровођења утврђене политике у области електронских комуникација, подстицања конкуренције електронских комуникационих мрежа и услуга, унапређивања њиховог капацитета, односно квалитета, доприноса развоју тржишта електронских комуникација и заштите интереса корисника електронских комуникација, у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега, као и регулаторних и других послова у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге.

Агенција је функционално и финансијски независна од државних органа, као и од организација и лица која обављају делатност електронских комуникација и поштанских услуга.

Агенција послује у складу са прописима о јавним агенцијама, а надзор над законитошћу и сврсиходношћу рада Агенције у вршењу поверених послова врши ресорно министарство надлежно за област телекомуникација и информационог друштва.

Агенција може, за обављање појединих стручних послова из своје надлежности, ангажовати друга домаћа или страна правна и физичка лица.

Начин рада и унутрашње уређење Агенције уређују се статутом, који доноси управни одбор Агенције. На статут Агенције сагласност даје Влада.

Агенција, у складу са Законом:

1) доноси подзаконске акте;

2) одлучује о правима и обавезама оператора и корисника;

3) сарађује са органима и организацијама надлежним за област радиодифузије, заштите конкуренције, заштите потрошача, заштите података о личности и другим органима и организацијама по питањима значајним за област електронских комуникација;

4) сарађује са надлежним регулаторним и стручним телима држава чланица Европске уније и других држава ради усаглашавања праксе примене прописа из области електронских комуникација и подстицања развоја прекограничних електронских комуникационих мрежа и услуга;

5) учествује у раду међународних организација и институција у области електронских комуникација у својству националног регулаторног тела у области електронских комуникација;

6) обавља регулаторне и друге послове из области поштанских услуга, у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге;

7) обавља друге послове у складу са законом.

Напред наведене послове Агенција обавља као поверене послове, непристрасно и јавно.

Законом о информационој безбедности („Службени гласник РС“, бр. 6/16, 94/17 и 77/19), који је ступио на снагу и почео да се примењује од 5. фебруара 2016. године, прописано је да је Агенција надлежна и за послове Националног центра за превенцију безбедносних ризика у ИКТ системима - Национални ЦЕРТ. Национални ЦЕРТ обавља послове координације, превенције и заштите од безбедносних ризика у ИКТ системима у Републици Србији на националном нивоу.

2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

У складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Правилник), за обављање послова из делокруга рада Агенције, образују се основне унутрашње јединице:

1. Сектор за електронске комуникације;
2. Сектор за правне послове;
3. Сектор за анализу тржишта и економске послове;
4. Сектор за поштанске услуге;
5. Сектор за информациону безбедност и технологије и
6. Сектор за опште послове.

У Агенцији се као посебне унутрашње јединице образују **Кабинет и Самостални одсек за стратегију и планирање**.

Послове стручне и техничке подршке директору Агенције, утврђене Правилником, обавља **технички директор** изван свих унутрашњих јединица.

Послове интерне ревизије, утврђене Правилником, обавља **интерни ревизор** изван свих унутрашњих јединица.

Агенција може за одређене послове (мерења и испитивања) формирати подручне јединице ван свог седишта: **контролно-мерне центре** (у даљем тексту: КМЦ). Агенција поседује два КМЦ, „Београд“ и „Ниш“.

2.2. ОРГАНИ УПРАВЉАЊА

Органи Агенције су Управни одбор и директор.

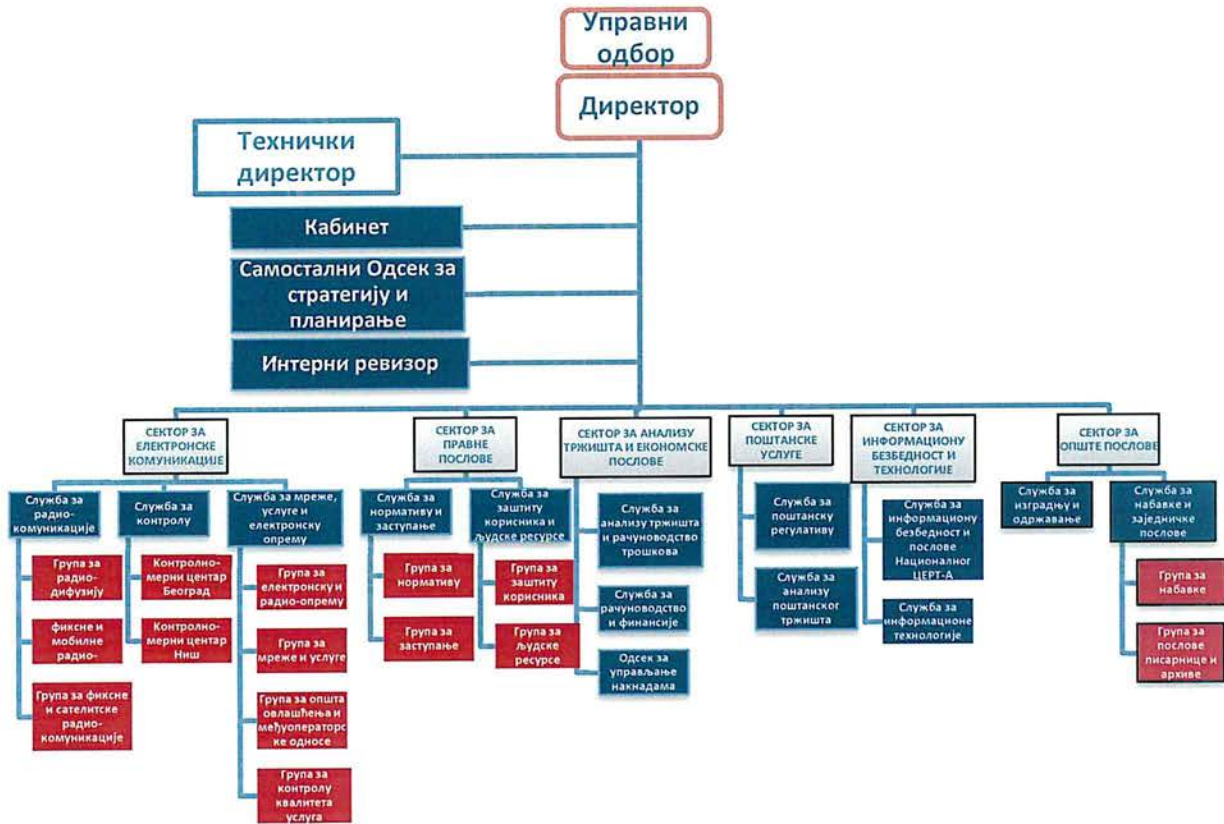
Управни одбор Агенције, у складу са Законом:

1. доноси годишњи план Агенције, усклађен са стратешким актима и акционим плановима из области електронских комуникација и поштанских услуга, најкасније до 15. децембра текуће године за наредну годину;
2. доноси, двотрећинском већином, Статут Агенције на који сагласност даје Влада;
3. доноси Пословник о раду Управног одбора;
4. доноси правилнике, упутства, одлуке и све друге акте којима се на општи начин уређују питања из надлежности Агенције, као и друга акта прописана Законом, односно посебним законом којим се уређују поштанске услуге;
5. обавља послове утврђене посебним законом којим се уређују поштанске услуге;
6. доноси финансијски план Агенције најкасније до 15. новембра текуће године за наредну годину, са елементима утврђеним Законом, на који сагласност даје Влада;
7. доноси годишњи финансијски извештај Агенције, који се, са извештајем овлашћеног ревизора, доставља Влади;
8. доноси годишњи извештај о раду Агенције, са елементима утврђеним Законом, који се односи на претходну годину, и који се до краја јуна текуће године подноси Народној скупштини;
9. ангажује и раздужује независног, овлашћеног ревизора и утврђује накнаду за његов рад;
10. даје сагласност на акт којим се уређује унутрашња организација и систематизација радних места у Агенцији, а који доноси директор Агенције, као и на опште акте које доноси директор на основу члана 17. став 7. Закона;
11. бира и разрешава директора Агенције на основу спроведеног јавног конкурса, у складу са одредбама Закона;
12. обавља и друге послове који Законом, односно посебним законом којим се уређују поштанске услуге и Статутом Агенције нису стављени у надлежност директора.

Рад Управног одбора је јаван.

Управни одбор доноси правилнике, одлуке и друге акте којима се на општи начин уређују питања из надлежности Агенције. Агенција је дужна да пре објављивања општих аката прибави од надлежног министарства мишљење о њиховој уставности и законитости, а министарство да Агенцији достави образложени предлог како да општи акт усагласи са Уставом, законом, другим прописом или општим актом Народне скупштине и Владе, у складу са законом којим се уређује државна управа. Директор Агенције: 1. одговоран је за законитост рада Агенције, заступа и представља Агенцију, руководи радом и пословањем Агенције, одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Агенцији, припрема и спроводи одлуке Управног одбора, стара се о обезбеђивању јавности рада Агенције и врши друге послове прописане Законом и Статутом;

2.1. ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА



Директор Агенције:

1. одговоран је за законитост рада Агенције, заступа и представља Агенцију, руководи радом и пословањем Агенције, одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Агенцији, припрема и спроводи одлуке Управног одбора, стара се о обезбеђивању јавности рада Агенције и врши друге послове прописане Законом и Статутом;
2. бира га Управни одбор на основу спроведеног јавног конкурса у складу са законом, на мандат од пет година и може бити поново изабран;
3. за свој рад одговара Управном одбору, коме подноси годишњи и периодичне извештаје о раду;
4. доноси општи акт којим се уређује унутрашња организација и систематизација радних места у Агенцији, уз сагласност Управног одбора и опште акте којима се, у складу са општим прописима о раду, детаљније уређују права и обавезе запослених у Агенцији, остала питања из области радних односа и питања из области уређивања процедура и техничких правила за поступање запослених приликом обављања специфичних процеса рада у Агенцији.

3. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У 2021. ГОДИНИ

Активности Агенције као националног регулаторног тела за област електронских комуникација, поштанских услуга и информационе безбедности, током 2021. године су биле усмерене на очување конкурентног тржишта побољшање услова за рад оператора на тржишту телекомуникација и поштанских услуга, обезбеђивање већег степена заштите крајњих корисника, побољшање квалитета услуга, као и на промоцију информационе безбедности у Републици Србији.

У оквиру обављања регулаторних активности важно је издвојити следеће податке за 2021. годину.

На основу захтева корисника за издавање и продужење појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција, решењима је издато **30.008** појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција (укупан број решења је **1.729**), а одузете су укупно **21.243** дозволе (укупан број решења је **830**), а осим тога је издато и 196 лиценци за радио-аматере.

У другој половини 2021. године издате су прве дозволе (укупно 17) за коришћење радио-фреквенција за GSM-R базне станице, и то за 15 локација у оквиру прве две деонице мађарско-српске железничке пруге (Београд – Стара Пазова и Стара Пазова – Нови Сад), чиме је започет процес издавања дозвола у оквиру модернизације брзе пруге и постављања опреме GSM-R система на деоници Београд-мађарска граница.

У циљу регулисања тржишта електронских комуникација и ефикасног и рационалног коришћења радиофреквенцијског спектра, Агенција је упутила Јавни позив за пријаву лица која су заинтересована за коришћење радио-фреквенција из радиофреквенцијских опсега 700 MHz, 900 MHz, 2100 MHz, 2600 MHz и 3500 MHz, са роком за подношења пријава до 1.9.2021.године.

На предлог директора Агенције, Управни одбор Агенције је 8.10.2021. године донео Одлуку којом се утврђује да су испуњени услови за издавање појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција по спроведеном поступку јавног надметања за пружање јавне електронске комуникационе услуге у радио-фреквенцијским Опсезима 694-790 MHz, 2500-2690 MHz и 3400-3800 MHz за територију Републике Србије. Ова одлука је достављена надлежном министарству.

Током 2021. године почела је нова тестна фаза увођења 5G технологије обрадом захтева за издавањем привремених дозвола за коришћење радио-фреквенција у радио-фреквенцијским опсезима 3,4-3,8 GHz, 2,6 GHz и 700 MHz, као и привремених дозвола у сврху тестирања 5G DSS (5G *Dynamic Spectrum Sharing*) функционалности - истовремени рад 4G/5G технологије у истом радио-фреквенцијском опсегу (800 MHz и 2100 MHz).

У области радио-дифузне службе извршена је анализа захтева и достављени одговори за укупно **28** дислокација радио-дифузних предајника.

У области радио-дифузне службе извршена је координација **1.086** фреквенције/локације са суседним и другим администрацијама и то путем: специјалних секција GE06 - **126** координација и GE84 - **630** координација, а путем кореспонденције GE06 – **307** координација T-DAB и GE84 - **23** координације. Поред тога, администрација Републике Србије је упутила захтев суседним администрацијама путем кореспонденције GE06 – **360** координација за дигитални радио T-DAB.

У области фиксне службе одговорено је на **13** захтева Мађарске за координацију (**351** радио-релејна веза) и послата су **2** координациона захтева (**565** радио-релејних веза). Такође је послат и фреквенцијски регистар свих важећих искоординираних радио-релејних веза, са укупно **574** радио-релејне везе а такође је у области фиксне сателитске службе одговорено на **6** координационих захтев за земаљске станице.

У области фиксне и мобилне службе извршена је координација **34** фреквенције/локације са мађарском администрацијом, путем кореспонденције.

На основу захтева градских и општинских управа – одељења за просторно планирање, урбанизам и грађевинарство, а за потребе израде просторних планова и планова детаљне регулације, у току **2021.** године, припремљена су укупно **33** одговора у којима су дефинисани услови који се односе на заштиту постојећих електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, утврђивање заштитног појаса и начин извођења радова у близини електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, као и захтеви који се односе на утврђивање радио коридора за географске зоне дефинисане у захтевима.

Током 2021. године формирано је **1.108** нових предмета у вези са приговорима, при чему је **580** приговора решено позитивно у корист претплатника, односно корисника, издате су **324** потврде о усаглашености радио опреме, донето је **60** решења о додели, продужењу или одузимању нумерације, унето је **13.443** контролно-мерна записа у базу података, у регистар оператора који обављају делатност електронских комуникација унето је **96** измена (**32** уписа и **64** брисања), а у евиденцију посебних ЦЕРТ-ова су уписана три посебна ЦЕРТ-а. У оквиру послова унапређења инфраструктуре система за мониторинг спектра, до краја 2021. године пуштене су у оперативни рад додатне три даљински управљане контролно-мерне станице, тако да мониторинг систем, поред два контролно-мерна центра, укључује и деветнаест станица. У 2021. години регистровано је укупно **348** неправилности у коришћењу радио-фреквенцијског спектра, што је двоструко више него претходне године.

Настављене су активности на проширењу мреже сензора преко којих се обавља континуирано и дуготрајно праћење нивоа укупног електричног поља које потиче од електронских комуникационих мрежа и опреме, уз одржавање портала који је јавно доступан на интернет адреси <http://emf.ratel.rs/cyr/index>. Истраживане су локације од интереса за постављање нових сензора широм Србије.

У складу са одредбама Споразума о снижавању цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана, од 1. јула 2021. године су у примени правила „роминга као код куће“ у региону Западног Балкана. Увођење

„роминга као код куће“ подразумева укидање додатне накнаде за роминг на домаћу малопродајну цену услуга мобилне комуникационе мреже коју корисници плаћају у домаћем саобраћају, односно подразумева коришћење ове услуге у регионалном ромингу под истим условима као у домаћој мрежи.

У току 2021. године обављено је упоредно мерење и анализа параметара квалитета услуга које мобилни оператори у Републици Србији пружају крајњим корисницима (*benchmark* мобилних мрежа) за технологије 2G/3G/4G и мерења параметара перформанси мобилних мрежа за говорну услугу и услугу преноса података и резултати су јавно доступни на посебном порталу <http://benchmark.ratel.rs/>. Мерења су обухватила 55 градова и 15.000 km путева, као и 1.800 km железничких пруга у Републици Србији. Током кампање обављено је преко 8.000 позива, и 8.000 сесија за сваку од услуга преноса података у свакој од мобилних комуникационих мрежа у Србији, на свим расположивим технологијама (2G, 3G, 4G). *Benchmark* мобилних мрежа у Србији је 2021. године по први пут обављен у складу са новоуспостављеним препорукама стандарда ETSI TR 103559.

Упркос ограничењима у раду на терену која су била условљена епидемијом изазваном вирусом COVID-19, током 2021. године настављено је са пословима теренских провера и контрола рада оператора електронских комуникација у обиму који је био прилагођен околностима и успели смо да извршимо 30 провера оператора.

У регистру оператора је извршено евидентирање (упис и брисање) 96 оператора електронских комуникационих мрежа и услуга, од чега 32 уписа и 64 брисања. Уписани су 21 оператор за пружање електронских комуникационих услуга и 11 оператора електронских комуникационих мрежа, а из регистра је обрисано 37 оператора за пружање електронских комуникационих услуга и 27 оператора електронских комуникационих мрежа. Детаљна спецификација наведене статистике и преглед евидентирања оператора јавних комуникационих мрежа и услуга дати су у Прилогу 3.

У оквиру регулације поштанског тржишта у Републици Србији, у току је реализација веома значајних активности. Законом о поштанским услугама који је донела Народна скупштина Републике Србије новембра 2019. године, а који је разрађен одговарајућим подзаконским актима које су током 2020. године донели Министарство трговине, туризма и телекомуникација и Агенција, стекли су се услови за значајан напредак на овом пољу.

На основу наведених аката, Агенција је током 2021. године спровела значајне активности у циљу њихове имплементације, а по први пут се отпочело и са независним мерењем квалитета услуга које су део универзалне поштанске услуге, спровођењем Правилника о начину вођења одвојеног рачуноводства и провере веродостојности регулаторних извештаја јавног поштанског оператора, као и са пословима стручног надзора над радом поштанских оператора. Ове активности, као и нова задужења дефинисана Стратегијом развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2021-2025. године, коју је донела Влада Републике Србије у јулу 2021. године идентификују Агенцију као незаобилазан фактор у развоју и регулацији тржишта поштанских услуга у Републици Србији.

Агенција наставља да доприноси раду међународне заједнице у циљу унапређења заштите од безбедносних ризика у ИКТ системима. Национални ЦЕРТ прима и обрађује инциденте пријављене са територије Републике Србије и од стране међународних ЦЕРТ-ова. Током 2021. године пријављено је укупно 278 инцидентата. Национални ЦЕРТ Републике Србије, у саставу Агенције, препознат је као јединствена национална тачка за пријаву инцидентата од стране међународних ЦЕРТ организација.

У току 2021. године, могућност подношења пријаве за појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција путем апликација е-дозвола и е-шалтера наставило је да користи пет оператора: Телеком Србија, Теленор, А1, Цетин и ЈП Емисиона техника и везе (ЕТВ), као и Контрола летења Србије и Црне Горе (СМАТСА) и Електропривреда Србије (ЕПС).

Агенција је у 2021. години издала 8 одобрења за обављање осталих поштанских услуга, одузето је 5 дозвола, а за три дозволе за које није поднет захтев за обнављање је истекао период важења.

Агенција је активно пратила имплементацију донетих аката из области поштанских услуга. Од почетка 2021. године Агенција је активно сарађивала са јавним поштанским оператором (ЈПО) на спровођењу Правилника о начину вођења одвојеног рачуноводства и провере веродостојности регулаторних извештаја ЈПО, чија се пуна примена очекује 2022. године. Ово је изузетно значајно имајући у виду да цене универзалне поштанске услуге (УПУ) морају да буду засноване на реалним трошковима пружања услуга. На основу примењене методологије и добијених трошкова, Агенција сходно новим надлежностима, даје сагласност на захтев ЈПО за промене цене нерезервисаних поштанских услуга из опсега универзалне поштанске услуге.

Агенција је сходно новим надлежностима из Закона о поштанским услугама у 2021. години реализовала: стручни надзор над поштанским операторима, послове посредовања у вансудском решавању спорова, давање сагласности на цене универзалне поштанске услуге ЈПО, као и на ценовнике осталих поштанских оператора. Агенција је у 2021. години започела и мерење квалитета универзалне поштанске услуге - писмоносних услуга, које се врши континуирано, сваког месеца, а резултати се објављују у оквиру годишњег извештаја.

У складу са акционим планом Стратегије развоја поштанских услуга за период 2021-2025. године, Агенција је почела да спроводи низ активности које ће допринети подстицању конкурентности на тржишту поштанских услуга (апликација за поређење цена поштанских услуга између поштанских оператора, ГИС портал), са циљем да се унапреди квалитет поштанских услуга.

Агенција је током 2021. године спровела студију „Истраживање степена задовољења потреба корисника поштанских услуга“, чији резултати ће се користити приликом разматрања измена појединих регулаторних аката. Такође резултати наведене студије могу помоћи у анализи и доношењу одређених закључака од стране поштанских оператора у циљу редефинисања или увођења нових услуга, унапређења процеса рада и повећању квалитета обављања поштанских услуга.

Сходно одредби члана 60. став 1. ЗЕК-а, Агенција је спровела анализу veleпродајног тржишта терминације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији (Т1) и veleпродајног тржишта терминације позива у мобилној мрежи (Т2) у периоду од јула до септембра 2021. године. Нацрти Извештаја су усвојени на 6. седници Управног одбора Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (УО), одржаној 08.10.2021. године и упућени на јавне консултације у трајању од 30 дана. Агенција је све коментаре на Нацрт ових извештаја у поступку јавних консултација размотрила, обрадила и након оцене њихове основаности сачинила коначне документе. УО је на 9. седници, одржаној 24.12.2021. године, донео Закључак о усвајању Извештаја о анализи veleпродајног тржишта терминације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији, као и Закључак о усвајању Извештаја о анализи veleпродајног тржишта терминације позива у мобилној мрежи. Анализа veleпродајног тржишта локалног приступа елементима мреже који се пружа на фиксној локацији (Т3а) је спроведена у периоду од августа до октобра 2021. године. Нацрти Извештаја су усвојени на 8. седници Управног одбора Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (УО), одржаној 03.12.2021. године и упућени на јавне консултације у трајању од 30 дана. Анализа veleпродајног тржишта средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште (Т3б) је отпочела у децембру 2021. године, те се завршетак и усвајање Извештаја о анализи овог тржишта планира у 2022. години.

Ближе уређивање обавезе контроле цена и примене трошковног рачуноводства, која се може одредити операторима са значајном тржишном снагом на релевантном тржишту, прописано је Правилником о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација („Службени гласник РС“, бр. 52/11 и 53/21, у даљем тексту: Правилник о примени трошковног принципа). Сагласно одредби члана 5. став 1. овог правилника, увођење модела дугорочних инкременталних трошкова (у даљем тексту: LRIC модел) представља следећу развојну фазу у примени трошковног принципа у Србији.

Оптимизација постојећег LRIC модела и његова имплементација Агенцији омогућава спровођење регулације у складу са европском праксом на начин који узима у обзир све специфичности тржишта електронских комуникација Републике Србије, укључујући и његов тренутни степен развоја и планирани развој у будућем периоду.

Правилником о примени трошковног принципа је детаљно уређена примена модела дугорочних инкременталних трошкова одоздо на горе (Bottom-up Long Run Incremental Cost Model – LRIC), чиме се врши хармонизација за прописима Европске уније, пре свега са Препоруком Комисије од 7. маја 2009. године о регулацији цена фиксне и мобилне терминације позива у Европској унији (2009/396/ЕЗ), којом је предвиђена LRIC методологија као примерена методологија за обрачун трошкова код услуге терминације позива, као и Препоруком Комисије од 11. септембра 2013. године о јединственим обавезама недискриминације и трошковним методологијама у циљу унапређења конкуренције и побољшања инвестиционе климе у области широкопојасног приступа (2013/466/ЕУ), којом је BU LRIC+ методологија препоручена методологија за одређивање цена регулисаних veleпродајних услуга приступа.

Сагласно одредбама чл. 62. став 4. и чл. 68. став 1. Закона, РАТЕЛ континуирано прати примену обавезе контроле цена и примене трошковног рачуноводства, која је решењем одређена операторима за значајном тржишном снагом, који достављају регулаторне извештаје у складу са Правилником о примени трошковног принципа. Сходно одредби члана 68. став 7. Закона, РАТЕЛ је ангажовао независног ревизора ради провере усклађености регулаторних извештаја оператора са значајном тржишном снагом за 2020. годину са прописаним начином примене трошковног рачуноводства.

Када је реч о међународној сарадњи у области електронских комуникација, Агенција је наставила са активним учешћем у раду Тела европских регулатора за електронске комуникације (BEREC) и Групе независних регулатора (IRG), а у области поштанских услуга активно учествује у раду Европске групе регулатора за поштанске услуге - ERGP (European Regulators Group for Postal Services), Европском комитету за поштанску регулативу – CERP и Европског комитета за стандардизацију у области поштанских услуга (European Committee for standardization/Technical committee 331 – Postal services CEN TC 3331- postal services).

Треба нагласити да је Извештај о раду Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге за 2020. годину, са Предлогом закључка Одбора за просторно планирање, саобраћај, инфраструктуру и телекомуникације од 25. новембра 2021. године, усвојен на шеснаестој седници другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије. Закључак поводом разматрања Извештаја о раду Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге за 2020. годину објављен је 29. 12. 2021. године у Службеном гласнику Републике Србије, број 130/21.

4. ПРУЖАЊЕ УСЛУГА КОРИСНИЦИМА

У оквиру послова који се односе на управљање радио-фреквенцијским спектром, током 2021. године су обављане активности у вези са издавањем појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција, координацијом и нотификацијом радио-фреквенција, као и контролом радио-фреквенцијског спектра.

На основу захтева корисника за издавање и продужење појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција, закључно са 31.12.2021. године решењима (укупан број решења је **1729**) је издато **30.008** појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција, и то:

1. **29.741** појединачна дозвола за коришћење радио-фреквенција на основу захтева корисника, у складу са чланом 86. Закона о електронским комуникацијама;
2. **32** појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција за радио-станице на ваздухоплову;
3. **42** појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција за радио-станице на броду и другом пловилу;
4. **85** појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција за дипломатско-конзуларна представништва и страна правна лица а у складу са члановима 87. и 88. Закона о електронским комуникацијама;
5. **108** појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција за радио-аматере;
6. континуирано се врши евидентирање пријава (електронски) за коришћење радио-фреквенција у фреквенцијским опсезима 2400-2483.5 MHz, 5470-5725 MHz, 5725-5875 MHz и 72-76/82-86 GHz.
7. **196** лиценци за радио-аматере.

Издавању дозвола су претходиле неопходне техничке анализе, као саставни део прорачуна компатибилности између постојећих и нових корисника радио-фреквенцијског спектра.

До 31.12.2021 године, у области радио-дифузне службе извршена је анализа захтева и достављени одговори за укупно **28** дислокација радио-дифузних предајника.

У другој половини 2021. године издате су прве дозволе (укупно 17) за коришћење радио-фреквенција за GSM-R базне станице и то за 15 локација у оквиру прве две деонице мађарско-српске железничке пруге (Београд – Стара Пазова и Стара Пазова – Нови Сад) чиме је започет процес издавања дозвола у оквиру модернизације брзе пруге и постављања опреме GSM-R система.

Током 2021. године почела је нова тестна фаза увођења 5G технологије обрадом захтева за издавањем привремених дозвола за коришћење радио-фреквенција у радио-фреквенцијским опсезима 3.4-3.8 GHz, 2.6 GHz и 700 MHz, као и привремених дозвола у

сврху тестирања 5G DSS (*5G Dynamic Spectrum Sharing*) функционалности - истовремени рад 4G/5G технологије у истом радио-фреквенцијском опсегу (800 MHz и 2100 MHz).

За потребе радиодифузне службе, Агенција је у 2021. години издала велики број појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција, на основу захтева корисника, као и на основу одлука Савета Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) о продужењу важења дозвола. Такође су издате и дозволе за дотур радијског модулационог сигнала. Током 2021. године, настављено је издавање појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција за ЈП ЕТВ, и то за радијске предајнике за јавни национални и покрајински сервис (Радио Београд 1,2, 3/202 и Радио Нови Сад 1,2 и3).

Закључно са 31.12.2021. године решењима (укупан број решења је **830**), одузето је укупно **21.243** појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција.

Закључно са 31.12.2021. године издата је укупно 191 Лиценца за радио-аматере.

У оквиру послова који се односе на контролу коришћења радио-фреквенцијског спектра, Агенција обавља техничке прегледе радио-станица, што подразумева мерење и проверу усаглашености параметара радио емисија и техничких карактеристика радио станица са условима доделе и коришћења радио-фреквенцијског спектра, прописаних Законом и прописима, стандардима и техничким упутствима. Током 2021. године су обављена **23** техничка прегледа радио-станица у дигитализованој мрежи за емитовање ТВ сигнала, како радиодифузних предајника, тако и радио-релејних уређаја јавног предузећа Емисиона техника и везе (ЕТВ).

На основу захтева градских и општинских управа – одељења за просторно планирање, урбанизам и грађевинарство, а за потребе израде просторних планова и планова детаљне регулације у току **2021.** године, припремљено је укупно **33** одговора у којима су дефинисани услови који се односе на заштиту постојећих електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, утврђивање заштитног појаса и начин извођења радова у близини електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, као и захтеви који се односе на утврђивање радио коридора за географске зоне дефинисане у захтевима.

Законом је утврђена обавеза Агенције да води одговарајуће регистре, односно евиденције оператора, што се спроводи у складу са Одлуком о начину вођења регистра, евиденција, база података као и других информација из делокруга Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге и њиховом објављивању на интернет страници Агенције. Извршено је евидентирање (упис и брисање) 96 оператора електронских комуникационих мрежа и услуга (32 уписа и 64 брисања) од чега је уписано 21 оператора за пружање електронских комуникационих услуга и 11 оператора електронских комуникационих мрежа, а из регистра је обрисано 37 оператора за пружање електронских комуникационих услуга и 27 оператора електронских комуникационих мрежа. Такође, у складу са Законом, а на захтев оператора, у 2021. години издато је укупно 42 решења о додели, продужењу или одузимању нумерације а операторима је достављено 32 обавештења о накнади за доделу нумерације.

Преносивост броја у јавним мобилним телекомуникационим мрежама и у 2021. години се одвијала без већих потешкоћа, у складу са општим актом Агенције који уређује преносивост броја, као и са протоколом о имплементацији правилника којим су оператори међусобно усагласили процедуру у вези са административним питањима која се могу јавити у поступку преноса броја. У 2021. години било је више од 108.550 преноса бројева у јавним мобилним телекомуникационим мрежама. Корисницима фиксне телефоније је такође омогућено да приликом промене оператора задрже свој претплатнички број а процедура преноса бројева се одвија у складу са Правилником о преносивости броја у јавним телефонским мрежама на фиксној локацији („Службени гласник РС“, број 52/11), као и с протоколом о имплементацији овог правилника, којим су оператори међусобно усагласили процедуру у вези са административним питањима која се могу јавити у поступку преноса броја. У 2021. години је било 25.513 преноса броја претплатника фиксне телефоније.

У складу са Правилником о радио-опреми и телекомуникационој терминалној опреми („Службени гласник РС“, број 11/12, у примени од 01.06.2012. године), Агенција је, као тело за оцењивање усаглашености радио и телекомуникационе терминалне (РиТТ) опреме, у току 2021. године издала:

- 188 потврда о усаглашености,
- 52 извода из Евиденције о издатим потврдама оусаглашености РиТТ опреме.

Подносиоци су одустали од 16 захтева, док су 4 захтева погрешно поднета.

За потребе даљег развоја система за континуално мерење нивоа електромагнетског поља на територији Републике Србије (EMF RATEL), Агенција је током 2021. године наставио са проширењем система постављањем нових ЕМФ сензора на објектима који се сматрају „зонама повећане осетљивости“ (предшколске и школске установе и здравствене установе), у градовима Републике Србије. Током 2021. године постављено је укупно 15 нових ЕМФ сензора, тако да до краја 2021. године мрежу сензора у ЕМФ Агенције чини укупно 88 сензора.

Стратегија Агенције је да охрабри додатне инвестиције и даљи развој телекомуникационог тржишта кроз подстицање конкурентности, економичности и ефикасности мобилних комуникација, као и да на поуздан и непристрасан начин информисе кориснике о квалитету мобилних мрежа у Републици Србији. Из тог разлога Агенција је и током 2021. године спровела свеобухватна упоредна мерења и анализу параметара квалитета услуга доступних крајњим корисницима (benchmark) мобилних комуникационих мрежа оператора: Телеком Србија, Теленор и А1 Србија. Циљ benchmark-а мобилних мрежа је објективно упоредно тестирање квалитета услуга у мобилним мрежама, гледано из угла корисника, мерењем одговарајућих параметара квалитета.

Агенција корисницима услуге приступа интернету у јавним фиксним и јавним мобилним комуникационим мрежама омогућава мерење квалитета услуге широкопојасног приступа интернету путем апликације RATEL NetTest. Тестирање интернет конекције у јавним фиксним комуникационим мрежама се врши коришћењем апликације која је

доступна на интернет страници Агенције: <https://nettest.ratel.rs> Тестирање интернет конекције у јавним мобилним мрежама се врши коришћењем апликације која се бесплатно може преузети за Android и iOS мобилне уређаје на Google Play Store и Apple App Store.

Поштанске услуге

Издавање дозвола поштанским операторима

Агенција издаје Решење (о одобрењу за обављање поштанских услуга), и то на период: посебна лиценца до 15 година, лиценца се издаје са роком важења од 10 година, а одобрење са роком важења од 1 до 10 година.

Сходно својим законским обавезама Агенција ажурира регистар оператора поштанских услуга. У току 2021. године евидентирани су следеће промене:

1. издато је 9 одобрења новим поштанским операторима, док је за 3 постојећа оператора након истицања одобрења после 10 година, на захтев издато ново одобрење;
2. измењено је 11 одобрења на захтев имаоца дозволе, због измена регистрованих података у одговарајућем регистру Агенције за привредне регистре, а 1 одобрење због проширења делатности оператора и на обављање међународног поштанског саобраћаја;
3. одузета су 2 одобрења, из разлога што је код оператора наступио прекид у обављању поштанских услуга у непрекидном трајању дуже од 12 месеци и 4 одобрења, из разлога необављања поштанске услуге у складу са законом, на начин и под условима утврђеним дозволом (због брисања из одговарајућег регистра Агенције за привредне регистре);
4. 3 одобрења су престала да важе на захтев имаоца одобрења;
5. 4 одобрења су истекла, без захтева оператора за издавање новог одобрења.

Давање сагласности на опште услове поштанских оператора

Услуга (поступак) је намењена привредним субјектима који обављају делатност поштанских услуга. Поштански оператори су дужни да обављају поштанске услуге у складу са својим Општим условима, на које сагласност даје Агенција.

У овом поступку Агенција издаје Решење о давању сагласности на опште услове за обављање поштанских услуга.

Сви Општи услови поштанских оператора на које Агенција даје сагласност јавно су доступни и објављени на интернет станици Агенције.

У току 2021. године Агенција је дала сагласност на 31 захтев за измене и допуне Општих услова за вршење за вршење поштанских услуга.

Давање сагласности на Ценовник поштанских услуга

Поступак је је намењен привредним субјектима који обављају делатност поштанских услуга. Решење о давању сагласности на Ценовник издаје Агенција.

Поштански оператор је дужан да ценовник поштанских услуга достави Агенцији ради добијања сагласности. У Ценовнику су пописане све услуге које поштански оператор обавља, према ценовним ставовима. Ценовник мора да буде компатибилан са услугама које су дефинисане у Општим условима поштанског оператора.

У складу са законским овлашћењима Агенција је у 2021. години издала сагласност на 45 захтева за измену Ценовника поштанских услуга.

Заштита корисника поштанских услуга

Један од постулата на којима почива регулација тржишта је обезбеђивање високог нивоа заштите интереса корисника у односу са операторима, а посебно кроз обезбеђивање доступности јасних и потпуних информација о ценама, општим условима за обављање поштанских услуга, али и ефикасно поступање по приговорима на рад оператора.

Агенција, сагласно Закону о поштанским услугама („Службени гласник РС“, број 77/19) посредује у вансудском решавању спорова између корисника и поштанских оператора, уз примену одредаба закона којима се уређују посредовања, као и других прописа којима се уређује вансудско решавање спорова.

У току 2021. године Агенцији је приспело на разматрање укупно 83 приговора корисника поштанских услуга. Од тог броја 35 се односило на прекорачење времена уручења поштанске пошиљке, 32 на оштећење садржаја пошиљке, 10 на неизвршење услуге (уручење), 2 на више наплаћену поштарину, а 4 на остале разлоге. Агенција је у склопу својих овлашћења посредовала између корисника и оператора у решавању ових рекламација, а у одређеном броју случајева, исте је прослеђивао инспекцији за поштански саобраћај надлежног министарства на даљу надлежност.

Стручни надзор над радом поштанских оператора

У складу са Стратегијом развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2021-2025 године и предвиђених активности и мера Акционим планом за спровођење исте, сагласно одредбама Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС“, број 77/19), Агенција је, од јула 2021. године, отпочео вршење стручног надзора над радом поштанских оператора. До краја 2021. године, стручни надзор је извршен код укупно 14 поштанских

оператора, од којих 10 обавља експрес услуге, а 4 курирске услуге. План је био да се стручни надзор обави првенствено над радом оператора са већим учешћем на тржишту поштанских услуга у Републици Србији.

5. ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Сагласно одредби члана 25. Закона о електронским комуникацијама, финансирање Агенције се врши на основу финансијског плана који за сваку годину доноси Управни одбор Агенције. Финансијским планом се утврђују укупни приходи и расходи Агенције, укључујући и резерве за непредвиђене издатке, као и елементи за целовито сагледавање политике зарада и запослености у Агенцији. Наведеном одредбом Закона утврђена је и обавеза усвајања финансијског плана најкасније до 15. новембра текуће године за наредну годину, након чега следи достављање истог Влади Републике Србије ради добијања сагласности. Такође, одредбом члана 266. Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС“, бр. 95/18, 49/19, 86/19 – др. пропис, 156/20 – др. пропис и 15/21 – др. пропис) уређена је припадност прихода остварених од накнада за електронске комуникације (накнаде за коришћење нумерације и радио-фреквенција), и то тако што се ови приходи уплаћују регулаторној агенцији до износа средстава планираних расхода утврђених годишњим финансијским планом те регулаторне агенције.

6. КАПИТАЛ

Остали основни капитал предузећа износи 381.003.247,21 динара. У структури капитала преласком на финансијско извештавање по Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике дошло је до битних промена у односу на раније године када се извештавало по Контном плану за буџетски систем.

Остали капитал у износу од 381.003.247,21 динара по структури садржи одговарајуће вредности нематеријалних улагања, некретнине и опреме која се раније исказивала кроз прелазне рачуне у буџетском рачуноводству.

7. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА

7.1. БИЛАНС УСПЕХА

ПОЗИЦИЈА	2021.	2020.
	u 000 РСД	u 000 РСД
ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	2.113.972	2.039.848
I ПРИХОДИ ОД ПРУЖАЊА УСЛУГА	274.183	204.241
1. Приходи од пружања услуга на домаћем тржишту	274.119	204.241
2. Приходи од пружања услуга на иностраном тржишту	64	0
II ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1.839.789	1.835.607
Приходи од накнада	1.839.789	1.835.607
РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		
Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	947.993	784.713
I ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	22.321	15.854
II ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	388.622	344.219
1. Трошкови зарада и накнада зарада	300.935	269.289
2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	50.098	44.838
3. Остали лични расходи и накнаде	37.589	30.092
III ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	220.228	197.676
IV ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	180.040	119.398
V ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	16.231	0
VI НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	120.551	107.566
В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	1.165.979	1.255.135
Г. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	152	418
I ПРИХОДИ ОД КАМАТА	124	29
II ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	28	389
Д. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	54	854

I РАСХОДИ КАМАТА	5	1
II НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	49	853
Б. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА	98	0
Е. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА	0	436
Ж. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	528	591
З. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	409	1.210
И. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	504	139.002
Ј. ОСТАЛИ РАСХОДИ	144.975	1.458
К. УКУПНИ ПРИХОДИ	2.115.156	2.179.859
Л. УКУПНИ РАСХОДИ	1.093.431	788.235
Љ. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	1.021.725	1.391.624
М. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	47.877	32.449
Н. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	1.069.602	1.424.073
Њ. НЕТО ДОБИТАК	1.069.602	1.424.073

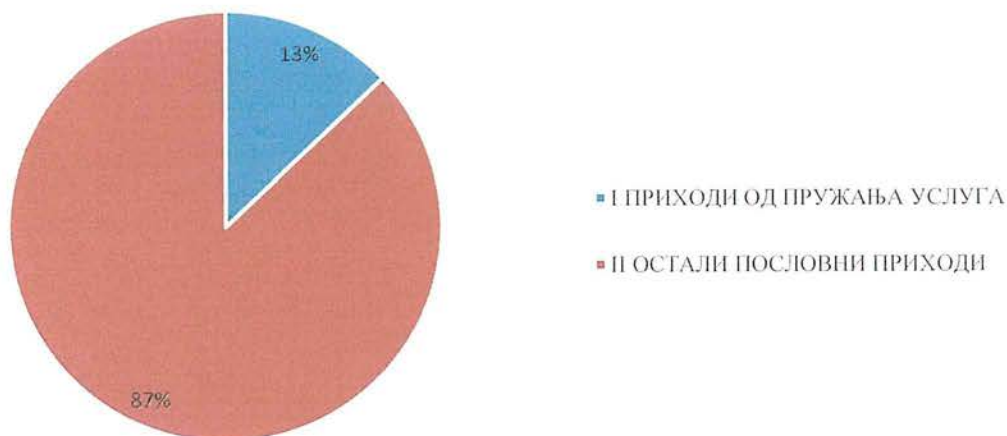
7.2. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

Пословни приходи у 2021. години су повећани за око 4% у односу на 2020. годину.

Преглед пословних прихода дат је у следећој табели:

ПОЗИЦИЈА	2021	2020
	u 000 РСД	u 000 РСД
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	2.113.972	2.039.848
I ПРИХОДИ ОД ПРУЖАЊА УСЛУГА	274.183	204.241
1. Приходи од пружања услуга на домаћем тржишту	274.119	204.241
2. Приходи од пружања услуга на иностраном тржишту	64	0
II ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1.839.789	1.835.607
Приходи од накнада	1.839.789	1.835.607

Учешће прихода у пословним приходима у 2021. години



Агенција остварује приходе по основу накнада за обављање делатности електронских комуникација у складу са Законом о електронским комуникацијама, Законом о накнадама за коришћење јавних добара, Правилником о општим условима за обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења, односно Правилником о висини накнада за обављање делатности електронских комуникација и на основу накнаде за пружање поштанских услуга, а у складу са Правилником о утврђивању трошкова за издавање дозвола и годишње накнаде за обављање поштанских услуга.

Приходи су остварени на основу издавања лиценци за мобилну и фиксну телефонију, додела дозвола за коришћење нумерације бројева операторима на

недискриминаторској основи, доделе и коришћења радио-фреквенција, издавања потврда о усаглашености радио опреме и телекомуникационе терминалне опреме са прописаним техничким захтевима. Део ових прихода чине и средства од накнада за обављање поштанских услуга и накнада за издавање дозвола за обављање поштанских услуга.

Све врсте накнада се утврђују у складу са важећим правилницима којима су прописани критеријуми за обрачун. С тим у вези, укупна маса прихода по том основу зависи од параметара прописаних правилницима и од броја корисника, односно оператора и њихових резултата пословања.

У складу са МСФИ за МСП, Агенција је у обавези да на дан 31.12.2021. године за све приходе који се односе на текућу годину по свим врстама накнада, а за која нису издата решења у текућој години изврши најбољу могућу процену према претходном искуству и евидентира све приходе који се односе на текућу годину.

7.3. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

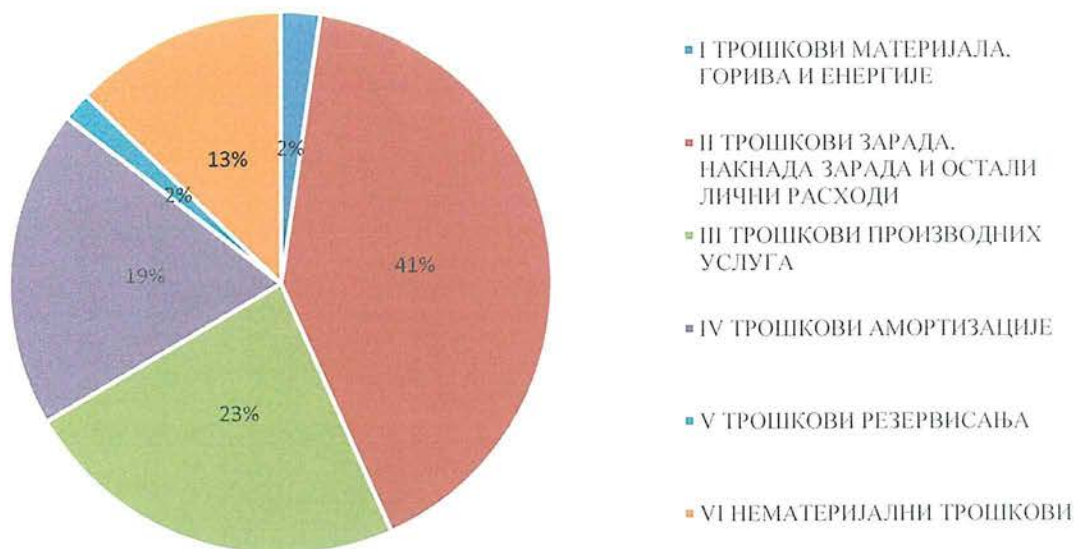
Расходи се признају у билансу успеха по начелу узрочности прихода и расхода односно на обрачунској основи и утврђују се за период када су настали.

Пословни расходи обухватају трошкове условљене стварањем прихода од продаје и укључују набавну вредност продате робе, трошкове материјала, горива и енергије, бруто зараде, трошкове амортизације и услуге пружене од стране трећих лица. Пословни расходи обухватају и опште трошкове као што су трошкови закупа, маркетинга, осигурања, платног промета, пореза и остали трошкови настали у текућем обрачунском периоду.

Преглед пословних расхода дат је у следећој табели:

ПОЗИЦИЈА	2021	2020
	u 000 РСД	u 000 РСД
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	947.993	784.713
I ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	22.321	15.854
II ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	388.622	344.219
1. Трошкови зарада и накнада зарада	300.935	269.289
2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	50.098	44.838
3. Остали лични расходи и накнаде	37.589	30.092
III ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	220.228	197.676
IV ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	180.040	119.398
V ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	16.231	0
VI НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	120.551	107.566

Учешће расхода у пословним расходима у 2021. години



7.4. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Финансијски приходи и расходи обухватају расходе по основу камата и курсних разлика и остале финансијске расходе.

Преглед финансијских прихода и расхода дат је у следећој табели:

ПОЗИЦИЈА	2021	2020
	u 000 РСД	u 000 РСД
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	152	418
I ПРИХОДИ ОД КАМАТА	124	29
II ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	28	389
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	54	854
I РАСХОДИ КАМАТА	5	1
II НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	49	853

7.5. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

У оквиру осталих расхода исказани су губици по основу продаје и расходовања некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања, губици по основу расходовања и продаје биолошких средстава, губици по основу продаје хартија од вредности и учешћа у капиталу правних лица, губици од продаје материјала, мањкови, расходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика, расходи по основу директних отписа потраживања, расходи по основу обезвређења имовине, негативни ефекти вредносних усклађивања нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава, дугорочних и краткорочних финансијских пласмана, залиха, хартија од вредности и потраживања у складу са рачуноводственом политиком Агенције док остале приходе чине рефундације, повраћаји и књижна одобрења.

Преглед осталих прихода и расхода дат је у следећој табели:

ПОЗИЦИЈА	2021	2020
	u 000 РСД	u 000 РСД
ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	528	591
РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	409	1.210
ОСТАЛИ ПРИХОДИ	504	139.002
ОСТАЛИ РАСХОДИ	144.975	1.458

7.6. БИЛАНС СТАЊА

ПОЗИЦИЈА	2021.	2020.
	u 000 РСД	u 000 РСД
АКТИВА		
А. СТАЛНА ИМОВИНА	1.367.725	1.253.929
I НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	277.352	289.202
1. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална имовина	267.258	289.202
2. Аванси за нематеријалну имовину	10.094	0
II НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	1.090.373	964.727
1. Земљиште и грађевински објекти	220.529	152.919
2. Постројења и опрема	773.420	730.423
3. Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	81.452	80.652
4. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	734	733
5. Аванси за некретнине, постројења и опрему у земљи	14.238	0
Б. ОБРТНА ИМОВИНА	2.611.765	3.138.564
I ЗАЛИХЕ	4.195	6.713
1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0	1.157
2. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	4.195	5.556
II ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	70.782	193.635
1. Потраживања од купаца у земљи	70.782	193.635
III ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА	404	505
1. Остала потраживања	404	505
IV ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	881.186	1.372.877
V КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	1.655.198	1.564.834
В. УКУПНА АКТИВА	3.979.490	4.392.493

ПАСИВА		
A. КАПИТАЛ	3.162.690	3.517.161
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	381.003	381.003
II НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	2.781.687	3.136.158
1. Нераспоређени добитак ранијих година	1.712.085	1.712.085
2. Нераспоређени добитак текуће године	1.069.602	1.424.073
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	38.733	44.704
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	38.733	44.704
1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	26.178	18.466
2. Остала дугорочна резервисања	12.555	26.238
В. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	778.067	830.628
I ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	713.253	774.825
II ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	63.233	54.545
1. Обавезе према добављачима у земљи	57.048	38.987
2. Обавезе према добављачима у иностранству	6.185	15.558
III ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	1.581	1.258
1. Остале краткорочне обавезе	344	80
2. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	1.237	1.178
Г. УКУПНА ПАСИВА	3.979.490	4.392.493

8. ИНФОРМАЦИЈЕ О КАДРОВСКОЈ СТРУКТУРИ ЗАПОСЛЕНИХ

Укупан број систематизованих радних места је 205 са укупно 296 извршилаца.

На дан 31.12.2021. године Агенција запошљава укупно 149 лица.

Табела 1. Кадровска структура запослених по организационим јединицама на дан 31.12.2021. године

Организациона јединица	Број запослених 2021.	%
Директор	1	0,67
Технички директор	1	0,67
Сектор за електронске комуникације	45	30,20
Сектор за правне послове	19	12,75
Сектор за анализу тржишта и економске послове	24	16,11
Сектор за поштанске услуге	8	5,38
Сектор за информациону безбедност и технологије	15	10,08
Сектор за опште послове	26	17,44
Кабинет	7	4,69
Самостални одсек за стратегију и планирање	2	1,34
Интерни ревизор	1	0,67
УКУПНО	149	100

Табела 2. Квалификациона структура запослених на дан 31.12.2021. године

Квалификација	Број запослених 2021.	%
ВСС	127	85,23
ВШС	1	0,67
ССС	21	14,10
НСС/НК/ПК	/	/
УКУПНО	149	100

Већину запослених лица са високом стручном спремом односно високим образовањем чине дипломирани инжењери електротехнике, информатике, саобраћаја, дипломирани правници и дипломирани економисти. Од укупног броја лица осам има звање доктора наука, четири лица звање магистра а 16 лица има звање мастера.

Табела 3. Старосна структура запослених на дан 31.12.2021. године

Године старости	Број запослених 2021	%
20-30	6	4,03
31-40	40	26,85
41-50	63	42,28
51-60	28	18,79
преко 61	12	8,05
УКУПНО	149	100

9. ИНФОРМАЦИЈЕ О УЛАГАЊИМА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Агенција поступа у складу са најсавременијим технологијама у циљу смањења негативног утицаја на животну средину. У контексту управљања електричним и електронским отпадом, након спроведеног поступка расходања основних средстава, формирају се комисије у циљу отуђења односно продаје отпада. Током поступка врши се прикупљање понуда од овлашћених понуђача који обављају регистровану делатност откупа електричног и електронског отпада и која поседују дозволе за сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање истрошеног отпада.

10. ИНФОРМАЦИЈЕ О ОТКУПУ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА, ОДНОСНО УДЕЛА

Агенција у 2021. години није вршила откуп сопствених акција, односно удела.

11. ПОСТОЈАЊЕ ОГРАНАКА

Агенција не поседује огранке.

12. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА

Агенција није имала значајнијих догађаја након датума биланса.

13. ПЛАНИРАНИ БУДУЋИ РАЗВОЈ

У делу будућег развоја који се односи на управљање радио-фреквенцијским спектром планиране активности се односе на проширење и унапређење функционалности прорачуна статистике покривања софтверског пакета ATDI за приказ мапа покривања мрежа мобилних оператора на интерактивном порталу. Имплементација додатних функционалности ће унапредити постојећи портал и омогућити виши ниво квалитета доступних информација, чиме би се унапредило корисничко искуство. Такође се планирао оптимизација предикционог модела ATDI програмског пакета за потребе прорачуна покривања 5G сигналом мобилне телефоније. Набавка оптимизованих предикционих модела неопходна је за нове радио-фреквенцијске опсеге намењене за рад 5G технологије, а користиће се за израду мапа покривања мобилних мрежа. Такође, за потребе оптимизације предикционог модела за више радио-фреквенцијске опсеге неопходна је набавка РС карте

10m резолуције и набавка одговарајуће клатерске базе као и набавка а демографског растера након пописа становништва планираног крајем 2022. године.

Активности на реализацији пројекта изградње система фиксних даљински управљаних контролно-мерних станица, који треба да омогући континуирани мониторинг радиофреквенцијског спектра на целокупној територији Републике Србије, наставља се и даље. Врло значајно унапређење постојећег система за мониторинг РФ спектра представљаће монтажа већег броја компактних даљински управљаних мерних станица (КДУС) које би се постављале у градовима и већим насељима. На овај начин се обезбеђује прецизно лоцирање извора који се налазе у овим градовима или њиховом непосредном окружењу употребом TDOA или хибридне TDOA/DF методе, као и контрола рада предајника који сигнале емитују са малом излазном снагом и раде на вишим фреквенцијама, а чије је присуство карактеристично пре свега за урбане средине.

Кроз разне мерне процедуре РФ мониторинг станице генеришу велику количину мерних података. Имплементацијом Информационог система који би перманентно прикупљао податка са РФ мониторинг станица у једну централизовану базу података, омогућила би се примена нових алата при анализи, визуализацији и извештавању о резултатима обављених мерења.

14. АКТИВНОСТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА

Поштанске услуге

Будуће развојне активности Агенције из области регулације тржишта поштанских услуга на краћи и средњи рок дефинисане су Стратегијом развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2021-2025. године коју је донела Влада Републике Србије (Службени гласник RS 68/21), као и стратешким приоритетима Агенције. Дефинисане активности у реализацији циљева дефинисаних Стратегијом за чију реализацију је задужена Агенција су следеће :

1. Контрола параметара квалитета у обављању универзалне поштанске услуге јавног поштанског оператора ЈП Пошта Србије, Београд, у циљу праћења рокова преноса приоритетних и неприоритетних писмоносних поштанских пошиљака;
2. Информисање корисника о доступности поштанских услуга поштанских оператора путем ГИС портала Агенције, у циљу приказивања територијалне доступности услуга поштанских оператора (пословнице, пакетомати, зоне територијалне покривености услугама и др.);
3. Поређење параметара квалитета експрес услуга за поштанске операторе који имају значајно учешће на тржишту поштанских услуга;
4. Поређење цена поштанских услуга у унутрашњем поштанском саобраћају, на порталу Агенције, за поштанске операторе који обављају експрес услуге. Циљ ове активности је да се кориснику обезбеди могућност да на једном месту изврши поређење основних цена експрес услуга, по поштанским операторима;

5. Анализа потреба за подстицај развоја различитих модела приступа мрежи јавног поштанског оператора, као и информисање поштанских оператора о могућностима приступа мрежи јавног поштанског оператора;
6. Сарадња учесника повезаних са заштитом конкуренције у области поштанских услуга;
7. Анализа степена задовољства корисника поштанских услуга у РС и развој модела информисања корисника поштанским услугама. У наредном периоду Агенција ће наставити са спровеђем студије „Истраживање степена задовољења потреба корисника поштанских услуга“, чији резултати ће се користити приликом разматрања измена појединих регулаторних аката, али и у доношењу одређених закључака од стране поштанских оператора у циљу редефинисања или увођења нових услуга, унапређења процеса рада и повећању квалитета обављања поштанских услуга;
8. Анализа одрживости универзалне поштанске услуге и дефинисање њене улоге у складу са променљивим потребама корисника;
9. Развој међународне сарадње у области поштанских услуга у циљу интеграције поштанског тржишта у глобалну поштански мрежу кроз учешће у раду Европске групе поштанских регулатора (ERGP), Европском комитету за поштанску регулативу – CERP, праћењу активности Светског поштанског савеза и др.

Информациона безбедност и технологије

Будуће активности Агенције спроводиће се у складу са измењеним и допуњеним Законом о информационој безбедности, као и усвојеним подзаконским актима из надлежности Националног ЦЕРТ-а, са једне старане, као и у сегментима даље интеграције информационог система Агенције са електронским сервисима еУправе, са друге стране.

Спроведене кампање Националног ЦЕРТ-а који функционише у оквиру Агенције, у претходном периоду су показале значај и важност подизања свести грађана и тиме доприносиле превенцији и повећању безбедности како информационих система тако и приватних података грађана. У складу са тим будући планови рада Националног ЦЕРТ-а укључују израду видео материјала и публикација и извештаја о пријављеним инцидентима, креирање аутоматизованих извештаја намењених операторима, имплементацију система за откривање сајбер претњи, као и организовање разних семинара, радионица и предавања у циљу подизања свести о информационој безбедности.

Национални ЦЕРТ непосредно сарађује са сличним организацијама како у земљи тако и иностранству. У складу са тим, будуће активности ће се спроводити у правцу јачања сарадње између свих институција у земљи и координацију свих активности које се спровode у решавању потенцијалних ризика и претњи. У међународној сарадњи спроводиће се активности које ће доприносити јачању угледа кроз учествовање на међународним састанцима и регионалним и међународним пројектима.

Имплементирани систем за откривање сајбер претњи омогућава сагледавање и праћење стања информационе безбедности у Републици Србији. Планира се даље ширење, у складу са могућностима које систем пружа, што ће омогућити боље сагледавање актуелног стања из ове области.

Платформа за симулацију сајбер напада је постављена у току прошле године и намењена је подизању кадровских капацитета запослених у Сектору за информациону безбедност и технологије, као и запосленима у кључним државним институцијама. Резултати употребе платформе и број одржаних обука показали су важност одржавања оваквог обучавања лица која се баве одржавањем информационих система. Будуће активности ће се спроводити у ширењу броја сценарија за обуке, као и укључивање већег броја полазника.

У сегменту интеграције информационог система Агенција са информационим системима других државних органа, будуће активности се спроводе у правцу израде и планирању безбедних и аутоматизованих процеса за размену података.

У складу са Законом о електронском фактурисању спроведене су мере за модификацију документ менаџмент система Агенције. Ове измене омогућиће да се процес примања и потврђивања фактура обавља унутар корисницима познатог радног окружења уз максималну аутоматизацију процеса и смањења коришћења папирних копија докумената.

Услед потребе за омогућавање запосленима да обављају своје радне задатке са било које локације и у било ком тренутку, а да се задржи безбедност информационог система и података које запослени обрађују, имплементирани су заштитни механизми који омогућавају да само идентификовани корисници могу користити ресурсе Агенције. Ради повећања безбедности за кориснике који имају додатне привилегије на информационом систему, набавља се систем за управљање привилегованим налозима. Овај систем ће омогућити заштиту ресурса у информационом систему контролом и привилегованих налога, који представљају честу мету нападача. Поред основних захтева за мониторинг и контролу привилегованих налога, очекивани циљеви се огледају у смањењу могућности за приступ злонамерних корисника, како би се отежало потенцијалним нападачима да прођу у мрежу агенције и добију привилегован приступ.

У складу са Законом о заштити потрошача ("Сл. гласник РС", бр. 88/21) предвиђено је увођење регистра телефонских бројева потрошача који не желе примати позиве и/или поруке у оквиру промоције и/или продаје телефоном. Чланом 37. предметни регистар се води при регулаторном телу надлежном за електронске комуникације. У складу са наведеним, планира се набавка и имплементација решења које ће омогућити функционалности и процесе прописане наведеним законом.

Процес планирања и спровођења јавних набавки један је од пословних процеса који укључује све сегменте Агенције. Ради постизања већег степена аутоматизације, поузданости и интеграције са другим деловима информационог система унутар Агенције али и са порталом јавних набавки, планира се израда и набавка одговарајућег софтвера. Фокус ће нарочито бити усмерен на специфичности процеса у Агенцији од израде плана

набавки, усвајања плана набавки, спровођење набавки и уговарања набавки. Значајан фокус биће усмерен на могућност повезивања са финансијским софтвером ради потпуне аутоматизације процеса.

15. ЦИЉЕВИ И ПОЛИТИКЕ ВЕЗАНЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Агенција је у свом редовном пословању у различитом обиму изложено одређеним финансијским ризицима и то:

- Кредитном ризику и
- Ризику капитала.

Управљање ризицима у Агенцији је усмерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Агенције у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта.

16. ИЗЛОЖЕНОСТ КРЕДИТНОМ РИЗИКУ

Кредитни ризик је ризик настанка финансијских губитака Агенције као резултат кашњења клијената или друге уговорне стране у измиривању уговорних обавеза. Кредитни ризик се првенствено везује за изложеност Агенције по основу готовине и готовинских еквивалената, потраживања од правних и физичких лица и преузетих обавеза.

Агенција је изложена кредитном ризику и обезбеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мера и активности на нивоу Агенције. Агенција има значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима. Користе се следећи механизми наплате: репрограмирање дуга, утужења, вансудска поравнања и остало.

На дан 31. децембра 2021. године Агенција располаже готовином и готовинским еквивалентима у укупном износу од РСД 881,186 хиљада (31. децембар 2020. године: РСД 1,372,877 хиљада), што по процени руководства представља максимални кредитни ризик по основу ових финансијских средстава.

Потраживања од купаца

Максимална изложеност Агенције по основу кредитног ризика за потраживања од купаца по географским регионима дата је у следећој табели:

У хиљадама РСД	2021	2020
Купци у земљи	70,782	193,635
Купци у иностранству	-	-
Укупно	70,782	193,635

Најзначајнија бруто потраживања од купаца представљена су у следећој табели:

У хиљадама РСД	2021
Телеком Србија ад	3,766
Орион Телеком	20,926
Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	6,695
Ројал Експрес	3,876
ЕПС	17,016
Остали	18,503
Укупно:	70,782

Исправка вредности

Промене на исправци вредности потраживања од купаца дате су у наредној табели:

У хиљадама РСД	2021
Стање 1. јануара	61,050
Текућа исправка	226
Наплаћена раније исправљена потраживања	45

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2021. године исказане су у износу од РСД 63,233 хиљада (31. децембра 2020. године - РСД 54,545 хиљада). Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2021. године износи 45 дана.

17. ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

Финансијски показатељи или рацио бројеви представљају односе или релације карактеристичних величина биланса стања и биланса успеха који су од значаја за оцену финансијског статуса, рентабилности и управљања правним лицем. У наставку дајемо уобичајен начин израчунавања показатеља у пракси као и обрачун за Агенцију, чији су подаци за обрачун дати у табелама биланса стања и биланса успеха.

17.1. Показатељи ликвидности

Показатељи ликвидности изражавају способност правног лица да уредно измирује своје доспеле обавезе у роковима доспећа. Општи рацио ликвидности показује са колико динара готовине и готовинских еквивалената је покривен један динар краткорочних обавеза. Оптимално је да општи рацио ликвидности буде између 2 и 1,5, али он варира у зависности од делатности правног лица. Оптимална вредност рациа убрзане ликвидности би требало да буде између 1 и 0,7 и он показује са колико динара ликвидне обртне имовине односно краткорочних потраживања, пласмана и готовине је покривен сваки динар краткорочних обавеза.

Показатељ	Формула	2021.	2020.
Коефицијент текуће ликвидности	Обртна имовина / Краткорочне обавезе	3,36	3,78
Коефицијент убрзане ликвидности	(Обртна имовина - Залихе) / Краткорочне обавезе	3,35	3,77

17.2. Анализа извештаја о токовима готовине

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге је у 2021. години остварила позитиван нето новчани ток из пословних активности у износу од 2.202.989 хиљада РСД, док је у 2020. години остварен позитиван новчани ток из пословних активности у износу од 1.907.001 хиљада РСД.

17.3. Показатељи финансијске структуре (солвентности)

Однос између сопствених и позајмљених извора финансирања указује на квалитет финансијске структуре, сигурност поверилаца и могућност одрживог развоја.

Показатељ	Формула	2021.	2020.
Коефицијент задужености	Укупне обавезе / Укупна средства	0,21	0,20
Коефицијент сопственог финансирања	Сопствени капита / Укупна средства	0,79	0,80
Коефицијент финансирања	Укупне обавезе / Сопствени капитал	0,26	0,25



ДИРЕКТОР

Драган Пејовић